

Типи ринків

Типи	Кількість продавців		
	Один	Декілька	Багато, що унеможлиблює роботи впливу на ціни одним або групою продавців
Однорідні продукти	Чиста монополія	Гомогенна олігополія	Чиста конкуренція
Диференційовані продукти	Чиста багатопродуктова монополія	Олігополія з диференціацією продукції	Монополістична конкуренція

Таким чином, продуктова політика - це сила, що діє на тому або іншому ринку, визначається структурними особливостями даного ринку. У залежності від типу ринку певним чином складається політика

підприємства, що діє у ньому. Тому продуктова політика підприємства визначатиметься відповідністю його поведінки особливостям структури даного ринку.

Література

1. Гріщенко І.В. Забезпечення стійкого розвитку підприємств малого і середнього бізнесу в Україні // Науковий вісник ВКІ «Регіон: особливості розвитку і управління в умовах децентралізації влади». Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля». 2015. С. 113-116.
2. Гріщенко І.В. Види інвестиційно-інноваційної політики підприємств України // Науковий вісник ВКІ «Економіка: сучасні проблеми та перспективи розвитку в кризових умовах». Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля». 2014. С. 82-84.
3. Гріщенко І.В. Розвиток підприємств України на основі проектування інвестиційно-інноваційного потенціалу // Соціально-економічний розвиток України в умовах світової фінансової нестабільності: зб. наук. праць наук.-практ. конф. з міжнар. участю. 9 квітня 2014 р. - Вінниця: ВННІЕ ТНЕУ, 2014. С. 248 – 250.

УДК 316.772:316.422

КОМУНІКАЦІЯ ЯК ЗАСІБ УСПІШНОГО ПРОВЕДЕННЯ РЕФОРМ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Загрійчук І.Д. – д.філос.н, професор

Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

На перший погляд сталисть і розвиток видаються альтернативними визначеннями будь-якого об'єкта. Та попри те, останнім часом все частіше говорять про сталий розвиток та можливості його забезпечення. Частіше всього мова йде в такому випадку про суспільство.

Суспільство як єдиний життєвий простір для маси людей, об'єднаних історією, культурою, мовою, ціннісними орієнтаціями і т. п., є живим організмом, що складається з індивідів, які є не лише активними, але й кожен із них переслідує свої особисті інтереси. В силу даної обставини надто важливим є питання усвідомлення кожним окремим членом суспільства своєї не лише причетності, належності до спільноти, але й відповідальності за її стан, як умови реалізації власних життєвих проектів. Таким чином, на порядок денний

виходить питання узгодження інтересів окремих осіб в рамках суспільства.

В історії ми віднаходимо різні способи мобілізації індивідів на досягнення колективних цілей. Нам би хотілось звернути увагу на відмінність способів взаємодії між членами спільноти абсолютистського типу і сучасним суспільством.

Якщо в епоху абсолютизму узгодження інтересів окремої особи з інтересами суспільства було узгодженням, як правило, в середині правлячого класу, то в демократичних суспільствах мова йде вже про узгодження в рамках всього суспільства. Прикладом узгодженості, чи скоріше неузгодженості дій в межах правлячої верхівки в середньовічних державах, може служити історія Київської Русі. Принцип престолонаслідування, який передбачав вотчини, князівські наділи, призив до

послаблення, конфліктів, а потім і занепаду держави і суспільства.

Даний історичний факт вітчизняної історії свідчить про те, що попри інші причини руйнації середньовічної держави, неналежна комунікація між представниками правлячого класу, відсутність турботи про ціле, нехтування ним, послабили спільноту настільки, що вона стала легкою здобиччю ворогів, якщо не ворогами колись великої держави стали самі її нащадки. Саме так сталось у 1169 році, коли володимиро-суздальський князь Андрій Боголюбський напав на Київ і пограбував його, після чого місто вже ніколи не досягло своєї колишньої величі.

Буржуазна епоха принесла з собою нові способи організації життя в суспільстві. Хоч і не відразу, демократія долучила до громадського і політичного процесу ширші верстви населення. З'явилося виборче право, через яке громадяни змогли в такий спосіб хоч якось реагувати на дії влади і, ширше, – брати участь у громадському та політичному житті. Виборчий процес і є своєрідною формою комунікації між громадянами та владою, хоч виборами комунікація в суспільстві не обмежується. Однак, правдою є й те, що вибори підносять комунікацію в суспільстві на інституційний рівень, чим закріплюється така форма діяльності і вона стає регулярною, тобто здійснюється на постійній основі.

Історія буржуазного суспільства багата пошуками дієвих форм узгодження інтересів в середині спільноти, які безпосередньо пов'язані зі станом свідомості, панівними парадигмами мислення.

Комунікативній філософії, яка сьогодні пропонує по суті найкращі форми взаємодії в суспільстві, передувала класична раціональність, виплекана просвітницькою добою.

Просвітництво поставило розум над усіма іншими формами освоєння людиною світу. Дійшло до того, що реалізація культу розуму призвела в багатьох випадках до культу тих, хто вважав себе носієм і глашатаєм істини, виробленої просвітницьким *ratio*. Цій істині в суспільстві мали підкоритись усі. Хто своїм мисленням чи діями не вкладався в прокрустове ложе офіційної істини, той підлягав перевихованню, а то й знищенню. Прикладами втілення класичної просвітницької раціональності є тоталітарні режими ХХ століття.

Що пропонує комунікативна філософія? Спираючись на попередній досвід провадження суспільних справ, на успіхи та невдачі, теорія комунікативної дії виходить з того, що в

суспільстві живуть «притомні» індивіди і вони самостійно спроможні через раціональний дискурс обговорювати свої спільні справи, доходячи при цьому до теоретичних висновків та практичних рішень, які можуть влаштувати всіх.

Передумовою суспільства, заснованого на комунікативній парадигмі осягнення інтересів індивідів в рамках спільноти та прийняття на цій основі практичних рішень колективного характеру, є дозрівання соціально-економічного базису та високий рівень освіченості громадян, які в силу такої освіченості спроможні зі знанням справи судити про свої спільні завдання. За наявності цих передумов чим далі, тим все більше відбувається «універсалізація взаємності», «інституалізація моральності», що свідчить про становлення «консенсуально-комунікативної раціональності», яка вигідно відрізняється від раціональності класичної.

«Консенсуально-комунікативна раціональність» вже за самим своїм визначенням є раціональністю процесуальною, яка твориться самими громадянами в процесі обговорення своїх громадських справ. Оскільки в її становленні бере участь значна частина людей, належних до спільноти, в перспективі, можливо, усі, то немає потреби державі застосовувати методи приневолення, на які вона має право у виняткових обставинах, як засіб мобілізації на виконання суспільних завдань. Самі суспільні завдання тільки за таких умов стають по-справжньому суспільними, тобто спільними, для тих, хто населяє дану державу та суспільство, оскільки вони самостійно осмислюють, обговорюють і приймають рішення колективної ваги.

Як сказане вище може бути використане в сучасній ситуації, яка має місце в Україні, і яка зводиться до необхідності проведення радикальних реформ практично в усіх сферах суспільного буття?

Очевидно, наше суспільство вже давно досягло того рівня інтелектуального розвитку та громадянської активності, коли спільні справи не є чужими, байдужими для абсолютної більшості громадян. Тим більше, що практично всіма теоретиками і політиками визнається, що в суспільстві панує високий рівень грамотності та інтелекту, що дозволяє практикувати комунікацію на рівні її інституалізації. Останнє означає не так «голе» зацікавлення громадянами суспільними справами, про які вони можуть отримувати інформацію із засобів масової інформації, як потреба самим брати участь у виробленні суспільної стратегії розвитку. Частково це вже робиться. Однак, не слід упускати із виду того факту, що така участь

часто виявляється формальною, а якщо і проводиться змістовно, то нерідко вихолощуються прийняті і погоджені з громадськістю рішення.

Та це не єдина проблема з функціонуванням комунікативної філософії в українському суспільстві. Оскільки людська діяльність цілорациональна, індивід не може бути по-справжньому натхненним і продуктивним, якщо він не усвідомлює змісту реформ, в яких суспільство має потребу. Це означає, що якщо програма реформ вироблена з участю громадськості чи навіть без неї, то виконання її може бути успішним з найменшими втратами лише тоді, коли громадяни поінформовані про реформи, коли вони останні сприймають як свої.

Свої – це значить такі, що в перспективі можуть і повинні покращити життя всіх і кожного зокрема, як в матеріальному, так і в духовному плані. Ключовим поняттям в сказаному є відображення в колективному рішенні особистого інтересу, нехай навіть і обмеженого в силу необхідності рахуватись з інтересами «сусіда», іншого, собі подібного.

Таким чином, процес комунікації є способом узгодження інтересів індивідів та суспільних груп в рамках цілого. Особливо комунікативний дискурс потрібен в умовах, коли проводяться глибокі економічні, соціальні, політичні та інші реформи в суспільстві. В значній мірі це може завадити можливим конфліктам та сприяти успіху в проведенні останніх.

УДК 332.1(477)

ТЕХНОЛОГІЧНА СТРУКТУРА ПРОМИСЛОВОСТІ ІНДУСТРІАЛЬНО РОЗВИНЕНИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Захарченко В.І. – д.е.н., професор

Черкаський державний технологічний університет

В умовах незалежності, ринкових перетворень та становлення постіндустріального суспільства у структурі промисловості України та її регіонів відбуваються кардинальні зміни. Ці зміни часто йдуть в розріз з тенденціями розвитку і структурних трансформацій промисловості розвинених країн, у яких прискореними темпами розвиваються новітні види економічної діяльності (V й VI технологічних укладів). Тому важливо простежити динаміку технологічної структури промисловості України, передусім індустріально розвинених регіонів, й дати оцінку її відповідності вимогам постіндустріального суспільства.

Значний внесок у дослідження технологічної структури промисловості України та її регіонів зробили О. Амоша, В. Вишневський, В. Гесць, Л. Дейнеко, Я. Жаліло, Л. Збаразська, Ю. Кіндзерський, В. Ляшенко, І. Одолюк, В. Стадник, Л. Федулова, Л. Шинкарук, М. Якубовський та ін. Їхні публікації дають достатньо повне уявлення про масштаби й напрямки зрушень у технологічній структурі промисловості країни та її регіонів. Водночас у них, крім [1], бракує спеціального аналізу змін у технологічній структурі промисловості індустріально розвинених регіонів у світлі вимог постіндустріального суспільства.

Метою дослідження є оцінка трансформаційних зрушень у технологічній структурі індустріально розвинених регіонів України та визначення стратегічних напрямів її

удосконалення в контексті трендів постіндустріального розвитку.

Структуру промисловості і країни, і регіонів логічно розглядати на основі окремих аспектів (часткових структур), виділених за різними ознаками – галузевою приналежністю, технологічним рівнем, функціональною роллю тощо. Зазвичай виділяють галузеву (або видів діяльності), технологічну, функціональну, відтворювальну, інституційну, територіальну та деякі інші структури. Базовою, звичайно, є галузева або діяльнісно-видова структура, тому що усі інші структури є «проекціями» на неї співвідношень між ВЕД чи групами ВЕД (сегментами промисловості). Так, технологічну структуру промисловості визначають співвідношення між: 1) ВЕД, що мають різний технологічний рівень (належать до різних технологічних укладів); 2) ВЕД, що визначають науково-технічний прогрес, і рештою ВЕД; 3) сегментами з виробництва інноваційної та неінноваційної продукції. Визначальним, на нашу думку, є перше співвідношення.

Постіндустріальний розвиток, згідно теорії С. Глазьева, знаменують п'ятий і наступний технологічні уклади. При цьому під технологічним укладом розуміється сукупність взаємопов'язаних виробництв, що мають приблизно однаковий технічний рівень і розвиваються синхронно на основі певного ключового фактора, який революціонізує технологічну структуру економіки й, передусім, промисловості [2, с. 11].